

Turizem na prostem kot novi mainstream

Naval turistov na sotesko Vintgar v Sloveniji – ena od pomembnejših tem na konferenci o turizmu na prostem je bilo usmerjanje tokov turistov in obiskovalcev. (c) Eva Prezelj, Triglav National Park photo archive

Koronapandemija, digitalizacija in zdravje – za vedno več ljudi gore postajajo način preživljanja prostega časa. O tem, ali je na območju Alp mogoče uspešno uresničevati trajnostni in socialno sprejemljiv turizem, so strokovnjaki iz teorije in prakse razpravljali na spletni konferenci, ki je pod naslovom Turizem na prostem z dolgoročno vizijo potekala 16. in 17. novembra 2020.

Ljudje vedno pogosteje iščejo oddih in notranje ravnovesje v gorah, kjer je veliko priložnosti za dejavnosti na prostem, kot so planinarjenje, plezanje ali gorsko kolesarjenje. Za tak razvoj turizma pa so v enaki meri potrebni turistične destinacije, lokalno prebivalstvo, infrastruktura in narava, pri čemer je koronakriza pogoje le še bolj zaostрила. Kako turizem na prostem oblikovati

tako, da bodo trajnostna načela upoštevana dosledneje? Temu vprašanju se je 16. in 17. novembra 2020 posvetilo več kot 320 udeležencev spletne konference z naslovom Turizem na prostem z dolgoročno vizijo. Tema razprav so bile nove pobude za strategije usmerjanja turističnih tokov, udeleženci pa so spoznali tudi metode ozaveščanja javnosti in spregovorili o tem, kje so meje obremenitev naravnega okolja. Konferenco je odprla nemška zvezna ministrica za okolje Svenja Schulze, ki je v pozdravni besedi opozorila: »Za turizem na prostem, ki bo odporen na krize, so potrebni nekonvencionalni modeli sodelovanja in poslovanja, ki ustrezajo spreminjajočim se potrebam.«

Ena fotografija, tisoč ljudi

Odsev turkizne gladine gorskega jezera, planinska kočna na strmi pečini: impresivne fotografije o preživljanju prostega časa krožijo po svetu prek socialnih omrežij in privabljajo tisoče obiskovalcev. Dominik Siegrist iz vzhodnošvicarske visoke strokovne šole je v svojem predavanju prikazal, kako se turizem na prostem zaradi trendov, kot so digitalizacija, skrb za zdravje in varnost, spreminja v novo mainstreamovsko aktivnost. Direktor Inštituta za pokrajino in odprti prostor je prepričan, da se trajnostni in podnebju prijazen turizem na prostem ne bo razvil kar sam od sebe. »Potrebni so politična volja, strokovno znanje in zadostna finančna sredstva.« Sistemi spodbud podpirajo prostovoljno ukrepanje, a za učinkovite rešitve so nujne jasne smernice in predpisi.

Triglavski narodni park v Sloveniji obišče poleti vsakodnevno tudi do 7.000 gostov. Kot je opozoril Aleš Zdešar iz TNP, ki se med drugim ukvarja s svetovanjem pri prostorskih posegih, so razmere neznosne tako za lokalno prebivalstvo kakor tudi za obiskovalce parka. V odprti pokrajini ne želi nihče stati v vrsti, zato je uprava na podlagi socialnih dejavnikov, vremena in varstva narave izračunala, kolikšna je zmogljivost parka – največ 1.500 ljudi dnevno, kar je še sprejemljiva številka. Po Zdešarjevih besedah bi bilo treba v prihodnje omejiti dostop do parka: »Naša naloga ni le varovati naravo, temveč tudi zagotoviti pristno doživetje narave za obiskovalce.«

Organizacijsko ozko grlo

Privabiti turiste, a ne v prevelikem številu. Omogočiti dostop do naravnega okolja, pri tem pa poskrbeti za njegovo varstvo. Uvesti območja izjemnih naravnih danosti, a pri tem upoštevati trajnostna načela. Upravljanje turističnih tokov postaja vse bolj protislovno in kompleksno. Christian Baumgartner, raziskovalec turizma in podpredsednik CIPRE International, se zato zavzema za [nov profil delovnega mesta](#): »Potrebujemo nekoga, ki bo skrbel za udejanjanje trajnostnega razvoja. Nekoga, ki bo predlagal projekte, povezoval in sodeloval s prebivalstvom.« Pogoj za zasedbo takega delovnega mesta je po eni strani politična volja, po drugi pa nadaljnje ustrezno usposabljanje. »V okviru turističnega izobraževanja se problematika trajnostnosti vedno pojavlja le kot dopolnitev in ne kot stalno prisotno načelo.«

Ukrepi za umirjanje prometa na prelazu Passo Sella/Sella Joch v Italiji z uvedbo dnevov brez avtomobila, komunikacijske kampanje za ozaveščanje javnosti, uporaba termosteklenic iz nerjavečega jekla namesto plastičnih za enkratno uporabo, oživljanje lokalne skupnosti in gospodarstva v dolini Valle Maira v Italiji – predavatelji in predavateljice iz celotnega alpskega loka so se predstavili z velikim in pestrim sklopom idej,

poslovnih modelov in pobud, ki ponazarjajo, kako veliko možnosti še obstaja za še doslednejše upoštevanje načel trajnostnega razvoja v turizmu na prostem. Generalna sekretarka Alpske konvencije Alenka Smerkolj je ob tem prepričana: »Dobre ideje za reševanje problemov lahko nastanejo le v dialogu med vsemi deležniki.«

Spletno konferenco sta v okviru Alpske konvencije in v imenu nemškega Zveznega ministrstva za okolje, varstvo narave in jedrsko varnost organizirala Omrežje občin Povezanost v Alpah in Mednarodna komisija za varstvo Alp (CIPRA). Sklepne ugotovitve konference si lahko preberete na padlet.com/cipraga/documentation_outdoortourismconference

Stališče: Pokrajina? Žal razprodana!

Uwe Roth, direktor CIPRE Nemčija

Kot da bi vsak dan zabetonirali površino v velikosti 16 novih nogometnih igrišč – poraba tal je tako na Bavarskem kot tudi v številnih drugih alpskih državah ogromna. A če želimo, da bo še kaj prostora ostalo prihodnjim generacijam, se pri varstvu pokrajine ne smemo osredotočati le na zavarovana območja, opozarja Uwe Roth, direktor CIPRE Nemčija.

Obseg površin, ki jih za namene poselitve in za gradnjo prometne infrastrukture vsakodnevno pozidajo na Bavarskem, znaša 11 hektarjev – letno to pomeni 3.940 hektarjev, ki so nepovratno odvzeti odprtemu, nepozidanemu prostoru. Ne glede na to, ali si sploh lahko predstavljamo, za kolikšno površino pri tem gre, pa je vendarle vsakomur jasno, da se v končnem sistemu nepretrgana rast ne more večno nadaljevati. Kdaj se bo torej ta proces ustavil? Res šele takrat, ko bomo zabetonirali še zadnji košček zemlje, ki se ga da zabetonirati, in bo Evropa postala eno samo velemesto? Sliši se morda pretirano, a zavedati bi se morali, s kakšnim procesom se soočamo.

Zaradi prekomerne rabe tal se pri varovanju alpske pokrajine ni mogoče več osredotočati le na višje ležeča zavarovana območja. Zlasti v dolinah z omejeno uporabno površino je treba ta prikriti proces urbanizacije upočasniti in ga tudi zaustaviti. CIPRA, ki se je zadnji dve leti v okviru raziskovanja prav te problematike intenzivno ukvarjala s pokrajino, med drugim zahteva prav to. Kajti če bo v prostoru pomembna le še najbolj dobičkonosna raba, na koncu tudi od pokrajine ne bo ostalo nič več.

Zaradi pretirane rabe tal in njenih škodljivih posledic za vodno gospodarstvo, biotsko raznovrstnost, podnebje, kakovost zraka ali kakovost življenja, skorajda ni več strokovnjakov, ki ob tem ne bi zazvonili k preplahu. EU si je v okviru strategije o virih postavila cilj, da bo do leta 2050 celo v celoti prenehala izkoriščati nova zemljišča.

Največje možnosti, da poseže v ta proces, ima urejanje prostora, ki pa to lahko izpelje le, če razpolaga z urejenimi pristojnostmi, z zadostnim številom kadra in znanjem, z zadostnimi finančnimi sredstvi in brezpogojno politično podporo. Žal vse to za alpsko območje ne velja in seznam primerov dobre prakse obsega le posamezne pristope (npr. težišča poselitve, koncept rezervacije kmetijskih zemljišč, reconiranje zemljišč).

Prav tako kot pri varstvu podnebja in biotske raznovrstnosti se moramo aktivno vključiti tudi v varstvo pokrajine, politiko pa prisiliti, da bo začela odločno ukrepati. Z besedo »moramo« so mišljene civilnodružbene organizacije, kot je CIPRA, a tudi vsi samostojni državljani in državljanke, ki jim ni vseeno, kaj se dogaja z našo pokrajino. Ne smemo dopustiti, da bodo prihodnje generacije postavljene pred zabetonirana dejstva, temveč jim moramo dopustiti, da bodo same sprejemale odločitve, kako ravnati s pokrajino. V najslabšem primeru bo sicer čez nekaj desetletij veljalo, da je pokrajina žal razprodana ...

Alpe – skupno dobro

Kako okoljsko trajnostno gospodarstvo prispeva h kakovostnejšemu življenju na območju Alp? Priložnost za razmislek o tem vprašanju in iskanju pravih odgovorov je zagotovo nova

Gradniki gospodarstva v preobratu: v najnovejši številki revije CIPRE Alpe na odru tudi o tem, kaj je nujno za uresničitev socialnega in ekološkega preoblikovanja. (c) Caroline Begle, CIPRA International

številka revije CIPRE Alpe na odru, ki je izšla novembra 2020.

Od srenjskih skupnosti do skupnega – model skupnostnega gospodarjenja ima v Alpah dolgo tradicijo. Ekonomistka Irmi Seidl v uvodnem prispevku opozarja, da ljudje v ekonomskem pogledu bolje obvladujemo krizna obdobja, če se odločimo za medsebojno sodelovanje in manjše strukture. Tokratni »obraz Alp« je Alenka Smerkolj. Po končani mednarodni karieri v gospodarstvu je sodelovala pri pripravi slovenske nacionalne dolgoročne razvojne strategije in Agende 2030. Danes si za udeležanje ciljev trajnostnega razvoja na celotnem območju Alp prizadeva v vlogi generalne sekretarke Alpske konvencije, pri tem pa opozarja, da se ne bi smeli več osredotočati le na rast bruto domačega proizvoda, temveč tudi na skupno blaginjo v družbi.

V intervjuju z avstrijskim političnim aktivistom in publicistom Christianom Felberjem lahko med drugim izvemo, da bi morala predložitev bilance skupne blaginje za banke postati obvezna, saj bi bil to pomemben korak na poti do doseganja večje socialne pravičnosti ter učinkovitejšega varstva podnebja in okolja. »Ljudje bi morali biti natančno seznanjeni s tem, kaj počne banka z denarjem, ki ga ima na razpolago. Na tej točki si želim popolne transparentnosti delovanja,« je še opozoril Felber. Sicer pa si v novi številki, ki je tokrat izšla s podnaslovom *Alpe – skupno dobro*, lahko preberemo tudi druge zanimive prispevke in izvemo, zakaj se v italijanskih Alpah nekateri kraji, ki so se že zdeli za vedno izgubljeni, prebujajo v novo življenje, ali krožno gospodarstvo lahko deluje v gozdno-lesni verigi in kako je soški namaz s prekajeno postrvjo v koščkih in pustim svežim sirom priskočil na pomoč slovenski gorski regiji. 107. številka revije Alpe na odru je izšla novembra 2020. Revijo lahko brezplačno naročite na www.cipra.org/sl/enovice/alpenaodru, s klikom na www.cipra.org/alpenaodru pa je na voljo tudi v digitalizirani obliki.

Mladi za potovanja s podnebju prijazno alpsko vozovnico

Vozovnica za Alpe: Mladinski svet CIPRE se zavzema za trajnostno mobilnost. (c) Caroline Begle, CIPRA International

Visoke cene, dolgi potovalni časi, zapleteni sistemi prodaje in rezervacije vozovnic – anketa, ki jo je Mladinski svet CIPRE opravil na celotnem alpskem območju, je pokazala, da morajo trajnostna potovanja po Alpah postati zanimivejša in privlačnejša.

»Predlagamo, da postanejo potovanja po Alpah za mlade primernejša, dostopnejša in tudi bolj trajnostno naravnana,« je vizijo Mladinskega sveta CIPRE v nekaj besedah povzela Karin Augsburger iz Lihtenštajna. Da bi se želja mladih uresničila v praksi, je skupaj z drugimi člani in članicami pripravila osnutek alpske vozovnice *AlpTick*, s katero bi lahko mladi v starosti od 15 do 29 let sedem dni v mesecu potovali po celotnem alpskem območju z vlaki, avtobusi ali drugimi sredstvi javnega prevoza. Taka vozovnica bi seveda morala biti za mlade uporabnika tudi cenovno sprejemljiva, zato njena cena ne bi smela preseči 144 evrov.

Mladinski svet CIPRE je med mladimi prebivalci Alp opravil anketo o uvedbi alpske vozovnice. S tem je o tem vprašanju dobil pomembne povratne informacije: kar 95 odstotkov od 264 anketiranih je izrazilo pripravljenost, da bi alpsko vozovnico uporabilo v času svojih počitnic. To razkriva občutno drugačne potovalne navade od dosedanjih, saj naj bi bila v primeru preživljanja počitnic v Alpah več kot tretjina vprašanih vezana na osebni avtomobil, čeprav več kot tri četrtine vprašanih pri načrtovanju potovanja išče prav trajnostna prevozna sredstva.

Trajnostna potovanja je treba poenostaviti

Poleg tega je nereprezentativna anketa pokazala, da mladih ne ustavijo visoke cene, dolgi potovalni časi in zapleteni sistemi za prodajo in rezervacijo vozovnic za različna prometna sredstva in čezmejne vožnje. Podnebju prijazne alternative morajo biti zato konkurenčne in zanimive, dostop do njih mora biti enostaven. Kot je pri tem opozorila Luisa Deubzer, nemška članica Mladinskega sveta CIPRE, bi bila cenovno dostopna, čezmejna alpska

vozovnica izredno pomemben korak na poti proti uresničitvi poglavitne ideje, to pa je omogočati podnebju prijazna potovanja.

Da bi idejo alpske vozovnice nadalje razvijali, bo Mladinski svet CIPRE 9. decembra 2020 v okviru *Alpskega tedna Intermezzo* organiziral mrežno delavnico. Ta bo potekala po spletu, namenjena pa bo predstavnikom nacionalnih in regionalnih prevoznih podjetij kakor tudi alpskih držav in regij. Skupaj z njimi se želi namreč Mladinski svet CIPRE spopasti z izzivi in prihodnjimi koraki, s pomočjo katerih bo mogoče uresničiti projekt alpske vozovnice.

Več informacij in prijava na dogodek [AlpskiTeden Intermezzo 2020](#)

Viri in nadaljnje informacije:

[AlpTick \(tekoči projekt\)](#)

[Rezultati ankete o AlpTicku \(en\)](#)

Svež veter za Vio Alpino

Po daljinskih pešpotah alpskega sveta - projekt CIPRE skrbi za obstoj Vie Alpine tudi v prihodnje. (c) Michael Gams, CIPRA International

CIPRA se z novim projektom loteva preoblikovanja daljinske pohodniške poti Via Alpina. Pri tem je deležna podpore avstrijskega ministrstva, pristojnega za boj proti podnebnim spremembam.

Skorajda dve desetletji se čez ozemlje Alp vije več kot 5.000 kilometrov dolga Via Alpina, mreža petih daljinskih pešpoti, označenih vsakokrat z drugo barvo. Najdaljša je rdeča pot, ki obsega 162 dnevnih etap z začetkom v Monaku in s koncem v Trstu, poteka pa prek vseh osem držav alpskega loka. Ne gre pa le za pohodniško mrežo velikih razsežnosti – prav tako veliki so tudi z njo povezani razvojni izzivi, kot so zahtevno speljane poti in ohlapnejša

povezanost Vie Alpine z lokalno skupnostjo oz. okoljem.

V okviru novega projekta CIPRE, ki ga finančno podpira avstrijsko ministrstvo, pristojno za varstvo podnebja, so bili tako že storjeni prvi koraki, kar zadeva nadaljnji razvoj Vie Alpine. Kot je pojasnil vodja projekta Jakob Dietachmair, bodo zaradi zagotovitve nadaljnjega obstoja Vie Alpine preoblikovali rdečo pot, kar bo vključevalo tako potek pešpoti kakor tudi možnosti prenočitve in zgodbe, povezane s potjo. Podnebju prijazne in trajnostne oblike turizma, kot je obiskovanje daljinskih pohodniških poti, so v zadnjem času deležne večjega zanimanja tudi zaradi spremenjenih potovalnih navad, kar je posledica pandemije koronavirusa. V tem kontekstu bo CIPRA skupaj s planinskimi društvi, narodnimi parki, turističnimi organizacijami in občinami v projektu ocenjevala bodoči potencial Vie Alpine, saj želi zanjo navdušiti nove obiskovalce.

V sklopu mednarodnega dogodka Alpski teden Intermezzo bo CIPRA 9. decembra 2020 organizirala spletno delavnico o Vii Alpini. K udeležbi so vabljeni mladi in lokalni in regionalni akterji. Prav tako bo poti posvečen bralni dogodek, ki bo 11. decembra 2020 ob 10.00 potekal na mednarodnem festivalu Brati gore. Celoten projekt se je začel oktobra 2020, zaključil pa se bo avgusta 2021.

Nadaljnje informacije:

[Via Alpina](#)

[Mednarodni festival Brati gore](#)

[Alpski teden Intermezzo 2020](#)

Nagrajeni najboljši arhitekturni projekti

Zračno, svetlo, v celoti iz lesa – nagrado za podnebno ozaveščeno kulturo gradnje na območju Alp je prejel Biotekniški šolski center v Salezu/CH. (c) Seraina Wirz

Ko se srečata zdrava pamet in estetika – Švica in Lihtenštajn sta že petič podelila mednarodno arhitekturno nagrado za trajnostno gradnjo in prenavo na območju Alp Konstruktivne Alpe/Constructive Alps.

Nagrajeni objekti so odličen primer, kako z naravnimi viri in inovativnimi idejami ter podnebno ozaveščeno nadaljevati gradbeno tradicijo alpskega prostora. Ali kot je zapisal Köbi Gantenbein, predsedujoči strokovne žirije *Konstruktivne Alpe/Constructive Alps* in založnik revije *Hochparterre*: »Kjer so gore visoke in pobočja strma, posledice podnebnih sprememb spreminjajo oblike življenja, pokrajino in arhitekturo.«

Prva tri mesta in s tem nagradni sklad v višini 50.000 EUR si tokrat delijo projekti iz Švice in Avstrije. Prvo nagrado je prejel projekt gradnje biotehniškega šolskega centra v Salezu/CH, ki je postavil nova merila na področju podnebne učinkovitosti, drugo nagrado pa mizarsko podjetje Zimmerei und Tischlerei Kaufmann iz avstrijskega Reutheja za montažno halo, neobičajno nosilno konstrukcijo, ki po mnenju strokovne žirije predstavlja najvišjo leseno arhitekturo v Alpah. Žirija je tretjo nagrado namenila ikoni med stvaritvami sodobne alpske arhitekture, tj. prenovljenemu spomeniško zaščitenemu objektu Ortstockhaus v švicarskem Braunwaldu. Poleg tega je bilo podeljenih še sedem priznanj in, prvič doslej, nagrada po izboru javnosti, vsakokrat za kvalitetne trajnostne projekte iz različnih delov alpskega prostora.

Konstruktivne Alpe/Constructive Alps praznujejo desetletnico

Švicarski planinski muzej (Alpines Museum) v Bernu/CH bo desetletnico arhitekturne nagrade obeležil z veliko pregledno razstavo *Constructive Alps – gradnja za podnebje*, ki ne bo predstavila le letošnjih nagrajenih primerov trajnostne gradnje oziroma prenavo, temveč bo pozornost posvetila tudi odličnim projektom, ki so se za nagrado potegovali v okviru preteklih razpisov.

Več na:

[Constructive Alps](#)

Jezik v znamenju boja proti podnebnim spremembam

V Hiši literature v Lihtenštajnu so mladi ustvarjalci predstavili svoje pesmi, ki so jih posvetili vprašanju podnebnih sprememb. (c) Maya Mathias, CIPRA International

Kako lahko besede spodbudijo dejanja? Da lahko k boljšemu varovanju našega podnebja pripomorejo tudi poezija, ustvarjalnost in ideje mlade generacije, dokazujeta alpska dogodka.

K sprejemanju ukrepov za boj proti podnebnim spremembam lahko spodbujajo tudi mladi literati s svojo poezijo: v projektu *Word to Action* so se lotili izzivov ustvarjalnega pisanja in se tako na svoj način soočili z vprašanjem segrevanja planeta. Na spletni delavnici pisanja poezije v Lihtenštajnu so sodelovali tudi Ali, Robina in Shabnam, predstavniki mlade pesniške generacije, in priložnost izkoristili za izmenjavo pogledov in izkušenj z uglednimi in v mednarodnem literarnem prostoru prepoznavnimi pesniki. Svoja dela so predstavili sredi

oktobra na multimedijem dogodku *Spoken Word* v Hiši literature v Schaanu v Lihtenštajnu. Kot je ob tem povedala Cathy Wittmeyer, organizatorica in pobudnica projekta, se poezija lahko ljudi resnično dotakne in jih tako spodbudi k delovanju.

Pogled mladih

Kako mlade vključiti v razpravo o vprašanih prihodnosti v Alpah? *Alpski teden Intermezzo* bo letos potekal na spletu, in sicer od 9. do 11. decembra 2020. V okviru te mednarodne prireditve bodo predstavljene akcije, ideje in projekti, ki jih izvajajo mladi oziroma so namenjeni mladim in katerih namen je krepiti ozaveščenost o pomembnosti ohranjanja alpskega življenjskega prostora ter alpske flore in favne. Dogodek želi opozoriti, da v alpskem loku živijo visoko motivirani mladi, ki aktivno sodelujejo pri oblikovanju rešitev za prihodnost in želijo več izvedeti o tem, kako lahko njihova država postane podnebju prijaznejša.

Viri in nadaljnje informacije:

[Video of the performance](#) (en, de)

[This Writing Retreat Is For You](#) (en)

[Word-To-Action](#) (en)

[AlpskiTeden Intermezzo 2020](#)

EUSALP brez švicarskih kantonov?

Se skupna pot švicarskih gorskih kantonov in Eusalp izteka? (c) Lukas Bieri, Pixabay

Švicarski gorski kantoni želijo izstopiti iz EUSALP, a ne povsem. Kontroverzna napoved je prve dni oktobra 2020 odjeknila v razpravi o prihodnjem predsedovanju EUSALP.

Pravzaprav bi morala Švica rotirajoče predsedstvo Strategiji EU za alpsko regijo (Eusalp) prevzeti leta 2022, a se je razprava o tem nepričakovano končala, saj so švicarski zvezni organi 1. oktobra 2020 prejeli pismo gorskih kantonov, v katerem sta konferenca kantonalnih vlad kakor tudi manjša konferenca gorskih kantonov napovedali prekinitev svojega sodelovanja v okviru EUSALP. Kot sta pojasnili, je bila sprejeta odločitev, da nadaljnje sodelovanje kantonov v političnih organih EUSALP ni več smiselno in da predsedovanje omenjeni povezavi ni več predmet razprave, hkrati pa poudarili, da sta zelo koristna udeležba in sodelovanje na strokovni ravni pri konkretnih projektih. Če se bo država želela v dejavnosti EUSALP vključiti aktivneje, kantoni temu seveda ne bodo nasprotovali.

Pristojni nacionalni organi so zaradi take napovedi, ki z njimi ni bila dogovorjena, izrazili veliko začudenje. Nenadoma spremenjeno stališče kantonov prav tako obžaluje Thomas Egger, eden najbolj vidnih švicarskih akterjev na področju EUSALP: »Položaj Švice bo zaradi te odločitve v celotnem procesu oslabljen, zaželeno in nujno potrebno tesnejše sodelovanje s sosednjimi regijami pa oteženo.« Direktor Švicarske delovne skupnosti za gorska območja (SAB) in nekdanji poslanec zveznega parlamenta je še prepričan, da bo treba v devetih akcijskih skupinah EUSALP tudi v prihodnje dosegati dobre in konkretne rezultate, saj bo to omogočilo jasno komuniciranje tudi glede dodane vrednosti, ki jo prinaša EUSALP.

Nujnost sodelovanja

Kot nadregionalna povezava vključuje EUSALP ozemlje, na katerem živi 80 milijonov ljudi, in vključuje 48 regij. Z izjemo Slovenije meji Švica na države, ki so vse članice EUSALP, švicarski gorski kantoni pa so četa 2012 v Bad Ragazu/CH podpisali pobudo o ustanovitvi EUSALP. »Tako z geografskega kot tudi z ekonomskega vidika je jasno, da je Švica bolj kot katera koli druga država odvisna od tega sodelovanja,« opozarja Kaspar Schuler, sodirektor CIPRE International. »Zelo žalostno bi bilo, če za to ne bo politične volje.«

Viri in nadaljnje informacije:

[EUSALP EU Strategy for the Alpine Region](#) (en), [Regierungskonferenz der Gebirgskantone](#) (de), [Konferenz der Kantonsregierungen](#) (de), [Schweizerische Arbeitsgemeinschaft für die Berggebiete](#) (de)

Odprtje smučarske sezone kljub koroni?

Pobožne želje ali nočna mora? Prizorov gneče na smučiščih v koronazimi 2020/21 zagotovo ne bomo videli. (c) Adrien Lebrun

Zima brez smučarskih počitnic je scenarij, ki ga v alpskih zimskošportnih središčih želijo preprečiti za vsako ceno, zato so nujno potrebni učinkoviti epidemiološki ukrepi in naložbe v bolj trajnostne oblike turizma.

Težava luksuznega turizma ali ekonomska katastrofa? Javno mnenje o tem, kakšna bo smučarska sezona v l. 2020/21, je razpeto med dvema poloma. Ledeniška smučišča so v Avstriji, Franciji, Italiji in Švici odprli že oktobra. Množice ljudi so se zbirale pred žičnicami, taki prizori pa so obudili spomin na preteklo zimo, ko je avstrijski Ischgl postal evropsko žarišče okužb z novim koronavirusom. Pravila obnašanja na smučiščih bodo letos povsem drugačna, saj posmučarskih zabav ne bo, vožnja z žičniškimi napravami bo hitrejša, nameščene bodo naprave za razkuževanje, uporabljali se bodo hitri testi za koronavirus, prodaja smučarskih vozovnic bo potekala po spletu, nošenje obraznih mask za potnike nihalnih žičnic in vzpenjač pa bo obvezno – vse to so ukrepi, povezani z zaježitvijo novega koronavirusa, s katerimi želijo upravljavci smučišč kljub vsem negotovostim svojim gostom zagotoviti občutek varnosti. Samo smučišča v Ischglu so doslej že porabila 700.000 evrov, da bi za svoje goste zagotovila ustrezne zaščitne ukrepe pred okužbo s koronavirusom. Kratkoročni zdravstveni ukrepi naj bi bili v aktualnih razmerah seveda pomembni, a potrebne so tudi dolgoročne naložbe v bolj trajnostne oblike turizma, je prepričan Christian Baumgartner, sopredsednik CIPRE International in strokovnjak za turizem. Koronakriza bo v ekonomskem smislu še posebno prizadela tiste gorske regije, ki so svoj razvoj premočno pogojevale s smučarskim turizmom – treba bo spremeniti način razmišljanja. Za te destinacije je tako podnebna kriza še večji izziv,« opozarja Baumgartner. Že odprta smučišča in hoteli na celotnem območju Alp so se morali na začetku novembra vnovič zapreti zaradi strmo naraščajočega števila primerov okuženih z novim koronavirusom, novi začetek sezone v decembru pa ostaja še naprej negotov. Smučarija se nemoteno nadaljuje le v Švici. Italijanska vlada želi s svojimi alpskimi sosedi doseči dogovor o zaprtju smučišč po vsej Evropi do konca januarja 2021.

Viri in nadaljnje informacije:

[Trotz Stornohagels proben Österreichs Skigebiete Corona-freie Saison](#) (de), [Dem Wintertourismus droht die Katastrophe](#) (de), [Bangen um Wintersaison in Italien](#) (de), [Covid-19 : les stations de ski se préparent à une réouverture dès la fin du confinement](#) (fr), [Covid : les stations de ski veulent pouvoir effectuer des tests rapides cet hiver](#) (fr), [Covid-19 : le monde du ski «croise les doigts pour que le confinement s'arrête»](#) (fr), [Skifahren 2020/21 trotz Corona: Wann beginnt die Saison in Deutschland, Österreich und der Schweiz?](#) (de), [Valeria Ghezzi, Presidente Anef: "Torneremo a sciare non appena la curva dei contagi sarà sotto controllo"](#) (it), [Italien will europaweites Verbot von Skiurlaub zu Weihnachten](#) (de)

Spremljanje stanja biotske raznovrstnosti v Alpah

Podnebna kriza in biotska raznovrstnost: raziskovanje povezav je namen projekta, ki ga izvajajo v Narodnem parku Berchtesgaden. (c) Narodni park Berchtesgaden, Kurt Wagner

Fotopasti, avdiosnemalniki, vzorci tal: v okviru za alpsko območje edinstvenega raziskovalnega projekta v Narodnem parku Berchtesgaden v Nemčiji izvajajo popisovanje vplivov podnebne krize na biotsko raznovrstnost. Končne rezultate projekta bodo lahko uporabili tudi v drugih gorskih regijah.

Tehniška univerza v Münchnu (TUM) si skupaj z Narodnim parkom Berchtesgaden prizadeva uresničiti zastavljeni projektni cilj: pripraviti pregled stanja vseh živali, rastlin in gliv. Za področje podnebnih sprememb je že na voljo obsežno podatkovno gradivo, pojasnjuje vodja raziskave Rupert Seidl iz TUM: »To sedaj dopolnjujemo z analizo kartiranja rastlinskih vrst, pasti za

žuželke, fotopasti za vretenčarje, akustičnih posnetkov ptic in netopirjev ter vzorcev tal za glive in bakterije.« Prve izsledke izvajalci projekta pričakujejo konec leta 2021, denimo glede razširjenosti vrst na različnih nadmorskih višinah. »Ker na območju narodnega parka vplivi podnebnih sprememb niso antropogenega izvora, je s podnebjem povezane spremembe v ekosistemi parka mogoče še posebno dobro raziskovati,« poudarja Rupert Seidl. Merilna mesta bodo zagotavljala podatke za časovno vrsto še po letu 2021, pridobljene rezultate pa bo mogoče uporabiti tudi v primeru ekosistemov drugih gorskih regij. Bavarsko okoljsko ministrstvo spodbuja sodelovanje med narodnim parkom in TUM.

Omilitev krize na področju biotske raznovrstnosti

Ko se javna sredstva stekajo v napačno smer, nastaja škoda za biotsko raznovrstnost. Študija, objavljena avgusta 2020, tako navaja konkretnih 160 primerov slabe prakse iz Švice, med katerimi so omejevanje namenskosti cestnoprometnih dajatev, spodbujanje gradnje malih hidroelektrarn, zniževanje davčnih osnov za mineralna olja in še marsikaj. »Krizo na področju biotske raznovrstnosti je mogoče omiliti, če bi se subvencije dodeljevale le v primeru, da to dokazljivo ne bi škodilo biotski raznovrstnosti,« opozarja Irmi Seidl, vodja znanstveno-raziskovalne enote za ekonomske in družbene vede v Švicarskem inštitutu za raziskovanje gozda, snega in pokrajine (WSL) in članica Sounding Boarda CIPRE. Tretjina vseh rastlinskih in živalskih vrst in skorajda polovica habitatnih tipov sta ogroženi samo na območju Švice, podobne dramatične razmere pa vladajo tudi v drugih državah, tudi v Avstriji, kjer namerava zvezno okoljsko ministrstvo nameniti pet milijonov evrov za raziskovanje in monitoring aktualnega stanja kakor tudi za krepitev ozaveščanja širše javnosti o pomenu ohranjanja biotske raznovrstnosti.

Viri in nadaljnje informacije:

[Erforschung von Artenvielfalt und Klimawandel in den Alpen](#) (TUM, de)

[Einzigartiges Monitoring der Artenvielfalt im Alpenraum startet](#) (GaLaBau, de)

[Gewessler richtet Biodiversitätsfonds ein](#) (ORF, de)

[Neuer Lagebericht: Europas Natur weiter unter Druck](#) (Europäische Kommission, de)

[Über 160 Subventionen schaden der Biodiversität in der Schweiz](#) (WSL, de)

[Una cassetta-nido per il fringuello alpino alla Capanna Gnifetti](#) (Club Alpino Italiano, it)

Grenoble – zelena prestolnica Evrope 2022

Zelena prestolnica Evrope je osvojilo alpsko mesto: Grenoble kot navdih za še doslednejše uresničevanje načel trajnostnega razvoja na urbanih območjih. (c) _RdA Suisse_flickr

Grenoble v francoskih Alpah je prepričal s svojim programom boja proti podnebnim spremembam in inovativnimi ukrepi in tako osvojil naziv Zelena prestolnica Evrope 2022, ki ga podeljuje Evropska komisija.

Grenoble si prizadeva zlasti za zaježitev podnebnih sprememb in učinkovitejšo rabo energije. Leta 2005 je kot prvo francosko mesto sprejel podnebni načrt; do leta 2016 mu je za 20 odstotkov uspelo zmanjšati količino emisij toplogrednih plinov, ki naj bi se do leta 2030 zmanjšale na 50 odstotkov. Za vsa ta prizadevanja, ki izhajajo iz trajnostnih načel, je Evropska komisija Grenoble oktobra razglasila za zeleno prestolnico Evrope 2022. Za prestižni naziv se je potegovalo 18 mest, kar je največ doslej.

Program Grenobla je za svoj koncept delovanja na področjih, kot so boj proti podnebnim spremembam, trajnostni urbana mobilnost in raba zemljišč, preprečevanje hrupa in energijska učinkovitost, prejel najvišjo oceno strokovne žirije. Grenoble je uspelo zmanjšati obremenjenost okolja s hrupom z uvedbo območij miru kakor tudi znižati omejitev hitrosti. Kot v številnih drugih mestih so tudi v Grenoble zelene površine na voljo le v omejenem obsegu, zato Grenoble svoja prizadevanja usmerja v inovativne ideje, kot so odpiranje zasebnih vrtov, vertikalne ozelenitve, skupnostne površine in ambiciozno zastavljen program zasaditve dreves, poleg tega je mestu s finančnimi spodbudami, nadomestili in ureditvijo območij za pešce uspelo občutno povečati uporabo koles.

V Grenoble ima svoj sedež tudi CIPRA Francija. Njen direktor, Marc-Jérôme Hassid, naziva ne razume le kot priznanja, temveč tudi kot pomembno spodbudo: »Grenoble si bo tudi v prihodnje prizadeval, da bo vloga

osebni avtomobilov v mestih vse manjša, trajnostnim prevoznim sredstvom pa bo zagotavljal več prostora. Podeljeni naziv je pomembna spodbuda, da dosedanje delo nadaljujemo prav v tej smeri.«

Viri in nadaljne informacije:

[Grenoble, Gabrovo and Lappeenranta win prestigious European green city Awards](#) (European Commission, en)
[Technical Assessment Synopsis Report, European Green Capital Award 2022](#) (European Green Capital Award Secretariat, en)

[Retour sur la victoire de Grenoble pour le titre de Capitale Verte Européenne 2022](#) (Ville de Grenoble, fr)
[Capitale verte européenne : Grenoble l'emporte pour 2022](#) (France Bleu, fr)

Nemčija: preobrat na področju tovarnega prometa je nujno potreben

»Nemška politika na področju tovarnega prometa povzroča škodo okolju v celotni Evropi,« je opozorila CIPRA Nemčija v svojem aktualnem sporočilu za medije. (c) Michael Gams, CIPRA International

Nemčija s svojo aktualno politiko tovarnega prometa povzroča okolju kar dvakratno škodo, opozarja CIPRA Nemčija. Na pobudo nemškega zveznega ministra za promet, Andreasa Scheuerja, Nemčija uvaja premijo za razrez tovornih vozil, sočasno pa s tem blokira uvedbo novega evropskega sistema plačevanja cestnine za tovorna vozila.

»Vnovič bo treba razmisliti o načelni spremembi celotnega koncepta, kar sedaj pogrešamo,« ugotavlja Stefan Witty, podpredsednik CIPRE Nemčija. Tako naj bi Nemčija spodbujala ekološko nesmiselno in Alpam nenaklonjeno politiko tovarnega prometa. Če se s sprejetjem te odločitve ne bi stalno odlašalo, bi

novi evropski cestnini za tovorna vozila lahko uveljavili v času predsedovanja Nemčije Svetu EU, je še prepričan Witty. Nemški zvezni minister za promet Andreas Scheuer je vprašanje cestnine za tovorna vozila na sejah prometnih ministrov držav članic EU že dvakrat umaknil z dnevnega reda in to kljub dejstvu, da je že od pomladi 2020 pripravljen ustrezen dokument, zrel za sprejetje. Namesto tega naj bi predlagal precejšnje znižanje cestnin za tovorna vozila z majhnim izpustom škodljivih snovi, temu pa CIPRA Nemčija oporeka: »Fini prašni delci, hrup in zatrpane ceste tako ostajajo v ozkih alpskih dolinah – ne glede na vrsto pogona.« Sicer pa bo tudi premija za razrez tovornih vozil, ki jo je uvedel Scheuer, gospodarsko korist prinesla le špedicijskim podjetjem in proizvajalcem tovarnjakov, ne pa tudi razbremenitve za prizadete alpske prebivalce in okolje.

Kaj zahteva CIPRA Nemčija

Nemško predstavništvo CIPRE zato zahteva, da Nemčija novo [direktivo o cestnih pristojbinah](#) podpre in sprejme še med predsedovanjem EU. Poleg tega CIPRA Nemčija v svojem poročilu poudarja, da ne bi smelo priti do znižanja cestnin za tovorna vozila, ki imajo manjši izpust emisij, ali za manjše tovarnjake z največjo maso do vključno 3,5 tone. Zavriniti bi bilo treba tudi neusklajeno delovanje posameznih držav, kot se je to pokazalo pri uvedbi premije za razrez tovornih avtomobilov, in za občutljive prostore, kot so Alpe in aglomeracije, uvesti višje usmerjevalne dajatve za uporabo cest.

[Sporočilo za medije CIPRE Nemčija](#) (de)

Saj ni res, pa je ...

Italija in Francija sta na bojni nogi zaradi meje na Mont Blancu. Spor, ki sega še v čas Napoleona, ni bil nikoli dokončno rešen in tako je nedavno v italijanskem parlamentu eden od skrajnih desnih politikov v svojem

Zdrahe zaradi gorskega vrha – Italija in Francija se prepirata zaradi Punte Helbronner/Pointe Helbronner. (c) Gabriele Spalla, flickr

poslanskem vprašanju odkrito govoril o »invaziji« Francije. Italijanska vlada je v Pariz poslala svojega veleposlanika s protestno noto, v kateri francoski strani očita, da si poskuša z lokalnimi odloki prilastiti ozemlje Mont Blanca, ki je bilo s pogodbo leta 1860 dodeljeno Italiji. Pri sporni točki Pointe Helbronner na okoli 3.462 m. n. v. pa ne gre le za nekaj skalovja in ledenikov, temveč za posel, ki ga ustvarjajo obiskovalci, saj tam stojita planinska kočica Torino in zgornja postaja žičnice. Pravi razlog mejnega spora je torej denar. Kakšen je pravi odgovor na vprašanje, čigav je Mont Blanc, pa so, nasprotno od nacionalističnih tonov, sporočili iz okoljskega gibanja *Ambiente Diritti Uguaglianza* iz doline Aosta: Mont Blanc ne pripada ne Franciji ne Italiji – pripada vsemu človeštvu.

Viri in nadaljne informacije:

[La vecchia questione del confine sul Monte Bianco \(it\)](#), [Monte Bianco, cresce la tensione tra Italia e Francia: Macron vuole la vetta \(it\)](#), [Confini Italia - Francia, ADU: Monte Bianco è dell'umanità \(it\)](#), [La France accusée par des souverainistes italiens d'avoir annexé une partie du Mont-Blanc \(fr\)](#)

Prireditve

AlpskiTeden Intermezzo: Mladi in podnebje, 09.12.-11.12.2020, Online. [Več...](#)

Workshop: Health – Work – Life! Ideas for sustainable lifestyles in the Alps, 09.12.2020 14:00 - 18:00, Online. [Več...](#)

Youth Alpine Interrail – how to promote sustainable travel in the Alps, 09.12.2020 10:00-11:30, Online. [Več...](#)

Call for papers: Dynamic Urban Centers and Sustainable Mountain Development, 16.09.2020 - 12.12.2020, Online. [Več...](#)